

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 9. avgusta 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Francoški zgled

Francija je klasična dežela političnih strank in zaradi strankarskih bojev je zašla država dostikrat v tako težke stiske, da so nasprotniki Francije že govorili o degeneraciji francoskega naroda. Tako je bilo tudi pred dobrim letom dni v Franciji. Strankarski boji so bili vedno bolj ljuti, pripravljali so se že kar državni udari, gospodarstvo pa je nazadovalo na vsej črti, da je padel izvoz, da je bežal kapital v tujino, da se je večal državni deficit in da je narasla brezposelnost. V tem težkem stanju pa je prišel München in kasneje še usodnejši marec.

In hipoma so se razmere v Franciji spremenile. Strankarska nasprotja so utihnili in se umaknila v ozadje, po vsej deželi pa se je začelo novo življenje. Vedno novi vladni ukrepi so v kratkem dosegli naglo zvišanje francoske proizvodnje, izvozna trgovina je narasla, v tujino pobegli kapital se je začel vračati, brezposelnost je padla. Državne finance so se silno zboljšale in to kljub povišanemu izdatkom za oboroževanje, ker je bil donos davkov vedno večji. Tečaj franka se je utrdil in devizni fond je mogel vrniti Francoški banki že 10 milijard zlata. Ko je bila stiska največja, so Francozi potisnili nazaj strankarska nasprotja in složno zgrabili za delo, da rešijo Francijo. In to so dosegli.

Tudi mi imamo več ko zadosti vzrokov, da bi se ravnali vsaj malo po francoskem zgledu. Ni danes naša zunanja situacija ravno tako ugodna, da nam neprestana notranja nasprotstva ne bi mogla škodovati. Še bolj pa potrebujemo vsaj nekaj složnega dela za dvig našega gospodarstva, da se naša proizvodnja poveča in razširi, da se bo na ta način spopolnila naša narodna obramba in dobila sredstva za oboroževanje, ki je tudi nam potrebno. Dosedaj so se skušala zbrati ta sredstva vedno le z novimi davščinami in novimi fondi, toda davčna obremenitev prebivalstva je že tako velika, da je vrhinja mera dopustnosti te obremenitve že dosežena in da se ne sme še stopnjevati.

Nova sredstva se morejo dobiti le iz povečane produkcije in ta je tudi dosegljiva, če bi se pri nas več in bolje delalo. Celo vrsto naravnih zakladov naše zemlje še ne izkoriščamo ali pa v premajhni meri, a nič se ne potrudimo, da bi se to spremenilo. Zaradi svojih medsebojnih nasprotij puščamo najvažnejša vprašanja nerešena in naša uprava je zalezla v šablonsko poslovanje, ki onemogoča vsako podjetnost in iniciativnost. Kopičijo se vedno novi in novi predpisi, a dejansko se nič ne spremeni, ker ni v našem javnem življenju ustvarjajočega duha.

Potrebni bi bili novi ljudje, ki bi dali našemu javnemu življenju novega duha, da bi se razgibale v narodu mrtvo počivajoče sile in da bi povsod nastalo novo ustvarjajoče delo. A novi ljudje se ne morejo uveljaviti, mladina ne more priti naprej, ker leži čez vse naše javno življenje bariera starega in dejansko že preživetega strankarskega življenja.

Tako je mogoče, da morajo odhajati naši ljudje v tujino na najslabše plačano kmetijsko sezon-

sko delo, ker doma ne najdejo zaslužka. Nikomur pa ne bi bilo treba odhajati v tujino, če bi zvišali donosnost naših njiv, če bi zboljšali gospodarstvo v gozdovih, če bi znali izkoriščati vsa velikan-ska naravna bogastva zemlje. Tudi za mnogo številnejše prebivalstvo bi moralo biti v Jugoslaviji zadosti kruha in vrhu tega še belega kruha. Saj so druge države,

ki imajo le nekaj več površine, pa trikrat toliko prebivalstva ko naša država, ki ima poleg tega še mnogo več naravnih zakladov. — Vsem se more zboljšati v Jugoslaviji življenje, če bi le prav in složno zgrabili za delo in skrbeli, da pridejo na vsako mesto pravi ljudje, pa čeprav niso tudi dobri strankarji.

Preživljamo velike in usodne

čase in v takšnih časih so potrebne velike odločitve in pogumna dejanja. Če bi sledili francoskemu zgledu, bi tudi takšna dejanja nastala, če pa se še ne bomo iztrgali iz sedanje nedelavnosti in medsebojnih neplodnih bojev, potem se ne udajajmo iluziji, da se bo vse končalo dobro. Tudi narodi si kujejo usodo sami in tega se zavedajmo!

Paiki...

Špionaža v obliki inseratov

Zadnji »Industrijski pregled« je objavil na uvodnem mestu naslednji članek, ki zasluži, da bi si ga oni naši gospodje, ki odločajo o našem narodnem gospodarstvu in o naši varnosti parkrat zaporedoma prebrali. Tako se glasi članek:

»Zgražamo se, ko vidimo, kaj se vse dela pri nas in to javno, odkrito... Naivnost našega sveta more biti usodna, njegova nemarnost pa katastrofalna. Ali hočete samo en dokaz? Evo ga!

V velikih beograjskih listih je bil te dni objavljen naslednji inserat:

KUPUJEMO KOMPLETNE ELEKTRIČNE CENTRALE

v dobrem stanju, z modernim pogonom.

Ponudbe s podrobnim tehničnim opisom, označbo fabrikata in starosti strojev ter s fotografijami naj se pošljejo na

PUBLICITAS, d. d.

Zagreb, Ilica 9 za št. 31.857.

In zgražamo se zopet, ko pomislimo, da se bodo našli naivni ljudje ali nesmotrni spekulanti, ki se bodo odzvali temu anonimnemu inseratu in poslali fotografije in opise!...

Električne centrale — so energija, življenje, sila industrije, ki dela za obrambo države!

Ce se ima v rokah električne centrale, se vedno more zavreti delo te neobhodne industrije.

Ce se imajo načrti in fotografije električnih central in njihovih strojev — se morejo z lahkoto pokvariti, razdreti in sabotirati. Nepotrebna je druga špionaža.

Kdo je ta št. 31.857? Kdo se za njo skriva? Kdo je tisti finančnik, ki hoče kupiti in tudi pokupiti naše električne centrale, pa naj bi bile v katerem koli kraju? Za kateri račun jih hoče kupiti? Zakaj in v kakšen namen?

Zaradi špekulacije, zaradi merkantilizma — ne verujemo, ker se električne centrale ne kupujejo kjer koli, če so rentabilne ali ne.

V dobri nameri, da bi se standardizirala in tipizirala naša elektrifikacija? — Prav gotovo ne!

Iz altruizma ali v želji, da se da naši elektrifikaciji nov impulz, novo življenje? — Prav gotovo ne!

Zakaj torej?

Jasno je!

Nekdo, kateremu gre za to, da zbere na ta način čim več podatkov o naši električni sili, ki potrebuje podatke o moči naše električne sile, nekdo, ki bi morda tudi

rad kupil naše električne centrale in jih izkoriščal do usodnega trenutka in jih pokvaril in preprečil, da bi te še nadalje ustvarjale življenjsko silo za našo industrijo in obrambne priprave!

Te dni je bilo objavljeno, da je bila nekemu gospodu v Beogradu — njegov poklic ni bil označen — dana koncesija za elektrifikacijo drinskega bazena. Kolikor vemo, ta gospod ne bo izvršil tega velikankega dela. Kdo se torej skriva za njim?

Res je, te dni je bil dogotovljen načrt uredbe o elektrifikaciji naše države, toda...

Mi pa se čudimo in zgražamo, da se more skozi naš tisk, in najsi bi bil honorar za inserat še tako dober, objaviti takšen »rodoljubni« inserat. Zgražamo se, da morejo ostati pristojni krogi tako ravnodušni do takšnega odkritega in nedopustnega postopka industrijske špionaže.

Zahtevamo v tej stvari preiskavo, ki smo jo sami tudi že začeli. V strahu pa smo, da se za številko 31.857 ne skrivajo naši ljudje, ki odstopajo svoja imena za plačo tujcem, ki opravljajo takšne »usluge« kot »informatorji« za one, ki nam nič dobrega ne žele...»

Preiskava proti papirnemu kartelu

»Nezavisna Tribuna« dostavlja svojemu poročilu o ustanovitvi papirnega kartela naslednjo vest:

»Še preden se je izročila spomenica tiskarnarjev trgovinskemu ministru, se je že trgovinsko ministrstvo — kakor smo zanesljivo informirani — zainteresiralo za delo papirnega kartela. O tej zadevi so bili zahtevani od pristojnih uradnikov referati in v najkrajšem času se bo, kakor smo informirani, uvedla preiskava v papirnem kartelu. To je tudi v resnici edini način, da se ugotovi, če je delo kartela pravilno in v skladu z zakonom. Razume se, da zavis vse od tega, če se bo preiskava vodila tako, kakor treba, da se ne bo vodila v duhu prejšnjih, ko so na konferencah o cenah papirja zagovarjali interese kartela neki po zakonu določeni nadzorni organi bolj odločno ko sami zastopniki kartela. Verujemo, da se sedaj to ne bo zgodilo in da bo ministrstvo za trgovino in industrijo strogo, toda objektivno upoštevalo interese potrošnikov in države, ne da bi poseglo v legitimne interese industrije.«

Tudi mi smo mnenja, da je preiskava edini način za razčiščenje vsega vprašanja. Rezultati preiskave pa naj se v celoti tudi objavijo, da bo javnost pravilno poučena in da se potem nikomur ne bo delala krivica.

K poglavju carinskih problemov:

Prosim za pojasnilo:

Gumbi iz kokosovih orehov se carinijo po car. postavki a din 180, včasih pa tudi po din 200. Na mojo intervencijo sem svoječasno dobil odgovor, da sta pač dve vrsti gumbov, in sicer »dugmeta iz kokosovih orahov« in tako imenovani »korozoc«. Tako carina! Seveda je to komodno stališče, ker pač carina noče nikdar priznati, da se je zmotila, četudi se je faktično zmotila. Lahko bi z dokumentom dokazal, da se je ena in ista vrsta gumbov carinila enkrat a din 180, drugič a din 200, tretjič zopet a 180 din itd.

Tovarna, ki dela že nad 100 let, vendar ne more eno in isto vrsto izdelovati v marcu iz enega materiala, v aprilu iz drugega, v maju zopet iz materiala kakor v marcu, itd. Menda bo ta logika pravilna za vsakega, za carino pa seveda ni!

Toda sedaj imam zopet drug primer! Isti gumbi so se mi carinili a din 200. Ko sem poslal na carino vprašati, če je to v redu, se mi je povedalo, da po novih trgovinskih dogovorih z Nemčijo velja samo ta carina a din 200. Dobro, to bi bilo v redu, če je izjava carinske uprave pravilna. Če se bo vsem tako carinilo, tudi jaz ne bom sitnaril.

Prosim pa za pojasnilo od naših strokovnih organizacij, kako je s to stvarjo. Ne sme se mi zameriti, če po tolikih razočaranjih zaupam svojim strokovnim organizacijam bolj, ko pa celo uradnim izjavam.

Pojasnijo pa prosim — pošljite kar na »Trgovski list«.

**Poročajte vedno o vseh
važnejših dogodkih svojega
kraja »Trgovskemu listu«!**

Podražitev papirja

Iz protesta tiskarnarjev proti povišanju cen papirja

Naprošeni objavljamo:

Na sporočilo jugoslovanskega papirnega kartela, da je zvišal cene vsem vrstam papirja, ki pridejo v poštev za tiskarja, so se zbrala v Beogradu poslanstva vseh tiskarnarjev Jugoslavije. Na tej konferenci so sklenila oster protest proti postopanju papirnega kartela in so naslovila na gospoda ministra za trgovino in industrijo spomenico, ki razlaga zaradi zvišanja cen nastalo situacijo in posledice, ki nastajajo za državo, tiskarstvo, založništva, narodno prosveto in kulturo.

Med drugim pravi spomenica tudi tole: »Znano je, da je domača industrija papirja zaščiten z visokimi carinskimi postavkami. To zaščito dobivajo domača papirna industrija kakor tudi druge domače industrije z ozirom na to, ker so v začetnem razvoju, imajo velike investicije in delujejo v težjih pogojih kakor konkurenčna zunanja industrija. Toda ta carinska zaščita v nobenem primeru ne sme služiti za sredstvo nedovoljenega pridobivanja na škodo splošnega narodnega prizadevanja, na škodo države in vseh državljanov!

Toda tudi poleg te visoke carine je bilo še mogoče uvažati papir iz

Nemčije. Da bi se pa ta možnost odpravila, je domači kartel papirne industrije sklenil z nemškim kartelom poslovni sporazum, po katerem sme Nemčija prodajati papir Jugoslaviji samo po naprej določenih višjih cenah. Kolikor bi nemški kartel letno določene množine papirja jugoslovanskim kupcem ne prodal, bi to ostalo količino odkupil od Nemcev jugoslovanski kartel. Na ta način je na našo veliko žalost domači papirni kartel onemogočil uvoz papirja po nižji ceni v našo državo, uvoz, ki je bil mogoč pred pogodbo med našim in nemškim kartelom. Temu sporazumu se moramo zavladati, da so nemške tovarne zvišale cene papirja za izvoz v Jugoslavijo za 15 do 20%. Ker znaša naš uvoz papirja iz Nemčije in Češkomoravske po lanski statistiki 58 milijonov dinarjev, omogoča torej naš kartel nemškim tovarnicam, da bodo na račun našega konsumenta zaslužile 8 do 11 milijonov dinarjev več kakor doslej, dočim drugim državam prodajajo isto blago po prejšnjih nižjih cenah. Zaradi tega so nemške papirnice tako hitro in rade sprejele predlog jugoslovanskih tovarn, ker dobijo s tem mnogo več dobička, dasi se-

veda na škodo jugoslovanskih odjemalcev.

O tem sporazumu je že pisalo samo nemško časopisje in torej ni nobena tajnost. — Nato vprašuje spomenica ministrstvo trgovine in industrije, če more dovoljevati, da se s takimi gospodarskimi pogodbami organizira eksploatacija našega domačega kupca papirja. Spomenica pravi, da sklenjeni sporazum ni gospodarski sporazum, temveč neke vrste veleizdaja proti naši državi, za katero pridejo v poštev prej kazenske kakor pa administrativne zakonske določbe. Spomenica pravi dalje, da je največji odjemalec papirja brez dvoma država. Po ugotovitvah ankete, ki se je izvršila pred časom, plača državna uprava okroglo 150 milijonov dinarjev letno za nabavo potrebnega papirja. To se pravi, da bo morala po sedaj zvišanih cenah plačevati za to dobavo letno okrog 20 milijonov dinarjev več. Iz tega sledi, pravi spomenica, da ministrstvo ne more mirno preko tega dejstva, ker ni poklicano samo, da brani koristi organizacij, ki to spomenico predlagajo, temveč tudi koristi državne uprave same, ki je najjačji odjemalec papirja.

Minimalne mezde nameščenec

Pri mariborskem okrajnem sodišču je vložil neki upokojeni policijski stražnik tožbo proti nekemu trgovcu, ker mu je plačeval trgovec za 10 urno delo le po 10 dinarjev dnevno oz. kasneje po 500 din mesečno, plačevati pa bi mu moral najmanj 275 din na uro v smislu naredbe o minimalnih mezdah. Trgovec je tej tožbi ugovarjal ter navajal, da je bil tožnik pri njem nameščen kot knjigovodja in skladiščnik, torej kot višje kvalificirani nameščenec, za katerega pa minimalne mezde ne veljajo. Okrajno sodišče je tožbi upokojenega stražnika ugodilo z utemeljitvijo, da je opravljal tudi posle pomožnega delavca.

Trgovec se je nato pritožil na prizivno sodišče, ki je trgovčevi pritožbi ustreglo, ker se naredba o minimalnih mezdah nanaša samo na nekvalificirane delavce. Upokojeni stražnik je nato vložil revizijo na stol sedmorice v Zagrebu, ki je reviziji ugodil. V glavnem je utemeljeval stol sedmorice svojo razsodbo, da se naredba nanaša na nekvalificirane delavce, toda njen 6. člen dostavlja, da se kvalificiranim delavcem ne smejo plačevati nižje mezde kot nekvalificiranim. Tudi če banska uprava tega izrečno ne bi odredila, bi se to razumelo samo po sebi. Zato bi moral prejemati tožnik najmanj po 275 din na uro. Prejemal pa je manj. Po čl. 4. odst. 3. uredbi pa so individualne pogodbe, ki določajo neugodnejše mezde od minimalnih, nične. Pogodba torej ne velja in je tožba upokojenega stražnika upravičena.

Židovski turisti v Italiji

Letošnja tujska sezona v Italiji povzroča pristojnim italijanskim oblastem težke skrbi. Tujih turistov, ki bi bili dobri plačniki, je letos zelo malo, dohodek od tujkega prometa je pa vedno igral v italijanski plačilni bilanci veliko vlogo. Zaradi dogodkov na Južnem Tirolskem pa se je že itak majhni dotok tujcev še bolj znižal. Zato je bil od italijanskih hotelirjev tem bolj pozdravljen dotok tujcev, ki se je začel te dni in ki se bo še povečal na nekaj tisoč. Italijanska vlada je namreč dovolila avstrijskim in nemškim emigrantom, ki so morali zapustiti Nemčijo, šestmesečno bivanje v Italiji, če prinesejo s seboj najmanj 6000 lir v tujih valutah ali devizah. Ker je dal v ta namen židovski odbor v New Yorku milanskim Židom na razpolago približno 2 milijona funtov ali 200 milijonov lir, bodo mogli priti židovski emigranti v Italijo. Italijanska hotelska in tujska industrija si bo s temi 200 milijoni na vsak način mogla nekaj pomagati. Drugo je pa seveda vprašanje, če bo ta dohod židov, kakor pravi »N. Zürcher Zeitung«, Italiji zaradi njene nove plemenske politike tudi zaželen.

»Službeni list«

1. banske uprave dravske banovine z dne 9. avgusta objavlja: Uredbo z zakonsko močjo o nedvignjenih (zapadlih) sodnih položih — Uredbo o ureditvi ministrstva za trgovino in industrijo — Pojasnilo o oproščanju osebja industrijskih podjetij od vojaške službe — Konvencijo o postopanju z vojnimi ujetniki — Razne druge objave.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Pritožbe nemškega lista proti jugoslovanski gospodarski politiki

Dunajski list »Süd-Ost-Echo« je objavil naslednjo kritiko nove jugoslovanske trgovinske politike:

»V jugoslovanski gospodarski politiki«, piše dunajski list, »so bili storjeni v zadnjem času zelo pomembni sklepi. Vse kaže, da se izvaja nova orientacija devizne politike, ki opominja na bolj globoke vzroke. Če se zvežejo posamezni simptomi nove gospodarske politike, potem se človek ne more izogniti vtisu, da gre dejansko za nov sistem, ki jasno govori o nekem kolebanju, ki more privedi do vsega mogočega.

Nočemo govoriti s predsodki, zato naj govore samo činjenice:

1. Jugoslovanska vlada je v zadnjem času zelo poostрила kontrolo izvoza. Cela vrsta izvoznih predmetov je vnesena v seznam onih predmetov, za katere veljajo devizne omejitve. Med temi se nahaja tudi nemški kovinski industriji tako zelo potrebni antimon, ki ga vrhu vsega izkoriščajo v Jugoslaviji nemška rudarska podjetja. Nadalje neke kvote določenih vrst lesa, konoplje, ovčjih in kozjih kož, ki so rezervirane za izvoz v države s svobodnimi devizami.

S tem se je poostiril izvozni režim, ki ni bil predviden ob kölnskih pogajanjih. Čim bolj se bo poostrovalo izvajanje tega režima, tem večje bo število onih predmetov, ki so deloma ali popolnoma izvzeti iz trgovine s klirinškimi državami. V tem večji meri pa bo tudi postavljeno vprašanje koristi onih žrtev, ki so jih storile klirinške države pri plačevanju jugoslovanskega blaga.

2. Izdaja angleških funtov po Narodni banki kr. Jugoslavije je bila za uvoznike do nedavna omejena na 5 do 6% potrebne količine. Pred dvema tednoma pa je bil ta odstotek zvišan na 35 do 40%. Ker se sedaj še nič ne ve o dovolitvi nekega deviznega kredita Narodni banki kr. Jugoslavije, se mora sklepati, da je Narodna banka z diskontiranjem dela svojih rezerv olajšala izdajo funtov. V vsakem primeru pa se mora smatrati to povečanje izdajanja funtov kot pospeševanje jugoslovanskega izvoza v devizne države. Ta ukrep je v nasprotju z dosedanjim gospodarsko politiko, ki je stremila za tem, da v svrhu čim večjega prihranka deviz pospešuje čim večji uvoz blaga iz klirinških držav.

3. Za nove investicije tujega kapitala, ki pride v Jugoslavijo v obliki deviz, so izdane posebne transferne olajšave. Določeno je, da se more letno od dohodka kapitala transferirati 20% osnovnega dobička. Praktično pomeni to, da se bo v tujino izvozil zelo visok odstotek dividend in da bo kapital v teku 5 let amortiziran. Ta ukrep favorizira interese takih držav, kakor sta Anglija in Francija ter otežkoča investicije iz klirinških držav.

4. Zadnji ukrep finančnega ministra z dne 29. julija ima naslednji pomen:

a) Odpravlja tudi zadnje vzdrževanje uradnega tečaja dinarja in daje prosto pot zasebnemu tečaju.
b) Državne finance po službi tujih dolgov morajo izplačevati devizne premije kakor na svobodnih deviznih tržiščih ter nastaja s tem nova obremenitev državne proračuna.

c) Finančni minister g. Djuričić je utemeljil te ukrepe s tem, da se mora olajšati možnost izvoza v devizne države. S tem pa nastaja nevarnost, da bodo delovale devizne premije kot vijak brez konca ter da bodo na ta način povzročile nemir v dosedaj stabilnih odnosih s klirinškimi državami.

č) S tem pa se odpira tudi pot begu kapitala.

Po vseh teh činjenicah je jasno, da ne moremo iti zlahka preko

vsega tega! Vsak teh ukrepov postavlja vprašanja, na katera se mora v interesu dobrih odnosov med Nemčijo in Jugoslavijo odgovoriti, da se bodo na ta način ti novi gospodarsko-politični ukrepi mogli spraviti v sklad s sistemom nedotakljivega in pozitivnega sodelovanja med Nemčijo in Jugoslavijo, katero sodelovanje se mora kakor tudi zunanja politika upravljanja po zakonu dobrega sosodstva.

Dunajski list popolnoma napačno tolmači ukrepe jugoslovanske vlade. Predvsem pozablja, da so zašle jugoslovanske tovarne, zlasti tekstilne, v skoraj brezizhodne položaje, ker niso mogle nabaviti v deviznih državah njim potrebnih surovin. Stvar je pač ta, da se dobe neke surovine v zadovoljivih količinah samo v deviznih državah. Če je torej hotela Jugoslavija priti do teh surovin, potem

je morala gledati na to, da poveča svoj izvoz v devizne države. Samo zato so bili tudi storjeni ukrepi, s katerimi naj se pospeši izvoz v neklirinške države.

Omeniti pa moramo tudi to, da so se zlasti nekatere industrijske surovine izvažale v klirinške države v takšni meri, da so potem te surovine primanjkovala domači jugoslovanski industriji.

Prav tako je zelo razumljiv ukrep, s katerim se hoče pritegniti tuji kapital v Jugoslavijo. Ta ukrep je naraven in bi moral biti zlasti razumljiv za države z avtarističnim gospodarstvom. Hkrati pa tudi pojasnjuje prvi ukrep, ki ga graja dunajski list.

Čisto neutemeljen je tudi strah dunajškega lista, da bi Narodna banka plačevala izvoznikom funte iz svojih deviznih rezerv. Izkazi Narodne banke to trditev dovoji jasno zanikujejo.

Razsodba državnega sveta

Izdatki za takse za tožbe, menice itd. pridejo v davčno osnovo družbenega davka

Pri odmeri družbenega davka je neki banki davčna oblast vnela v osnovo družbenega davka tudi zneske, ki jih je plačala banka za takse na tožbe, protestne menice, zabrane in podobno. Pritožbo zaradi obdačenja teh izdatkov je državni svet z razsodbo št. 9830/37 z dne 19. aprila 1939. odbil s temi razlogi:

»Navedbe tožbe, v kolikor se z njimi izpodbija pravilnost všteta v davčno osnovo zneska 3967'50 din, potrženega za takse na tožbe, proteste in prepovedi na vložene menice, nimajo podlage v zakonu za razveljavljanje tožene odloka. To pa zato, ker ti izdatki ne pomenijo izdatkov, ki bi jih banka storila za doseg kakšnega dobička, temveč so to izdatki, ki jih je banka storila, da bi svoje že obstoječe terjatve zagotovila oz. izterjala.

V kolikor so bili izdatki, ki jih je banka storila, potrebni in opravičeni, da bi banka mogla priti do svojih terjatev, jih bo ob izterjavanju svojih terjatev izterjala hkrati s njimi ter se bodo s tem tudi za znesek teh izdatkov povečale terjatve banke (točka 11. člena 82. zakona o neposrednih davkih) ter se zaradi tega ti izdatki, uporabljeni iz tekočih dohodkov za povečanje premoženja banke, niso mogli v nobenem primeru izvzeti iz davčne osnove.

V kolikor pa bi se izkazalo, da gornji izdatki niso povečali bančne terjatve, zaradi katere so bili storjeni, se morejo ti hkrati s terjatvami odpisati v onem poslovnem letu, kadar se bodo te terjatve, s katerimi so ti izdatki zve-

zani, izkazale z odpisom po toč. 6. čl. 83. navedenega zakona v bilanci.

Ker pa v tem primeru tožeča banka niti ne trdi, da bi bili gornji izdatki storjeni zaradi terjatev, ki so bile kot neizterljive že odpisane po navedeni toč. 6. čl. 83., tedaj ni bilo zakonske možnosti za izvzem teh izdatkov iz davčne osnove.

Po čl. 83. zakona o neposrednih davkih se odbijajo od davčne osnove vsi režijski stroški, ki so potrebni za doseg dobička, v kolikor niso izvzeti po čl. 82. Izdatki pa, o katerih je bil prej govor, so storjeni zaradi izplačila bančnih terjatev ter s tem nedvomno z namenom, da se doseže dobiček. Z ozirom na to bi se mogli smatrati tudi kot režijski stroški in kot takšni odbiti od davčne osnove. Toda v primeru, da bi jih dolжник plačal kot stroške k glavnemu dolgu, bi se morali izkazati kot dohodek, tedaj pa bi se morali tudi obdačiti. Davčna oblast in državni svet pa sta smatrala, da so ti izdatki vezani na samo terjatve ter da se more o njih ev. izvzetju iz davčne osnove sklepati šele takrat, ko se izvzamejo iz davčne osnove same terjatve. To pomeni, da se ti ne smatrajo kot režijski izdatki (ker to so le oni, ki so potrebni za obratovanje podjetja), temveč kot dodatki k terjatvam, ki bodo plačani hkrati s glavnimi terjatvami ali pa hkrati z njimi proglašeni kot neizterljivi. V tem primeru pa se tudi izvzamejo iz davčne osnove.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju Ane Derkač, posestnice in lastnice pekarije v Cankovi. Konkurni sodnik Prohinar, upravnik mase odvetnik Bajlec v Murski Soboti. Prvi zbor upnikov 22. avgusta ob pol desetih, oglasitveni rok do 22. septembra. Ugotovljeni narok dne 6. oktobra ob pol desetih.

Politične vesti

Do sredine oktobra se mora evropska politična situacija razčistiti, bodisi z vojno ali s sporazumom. To hočejo doseči, kakor piše »Kurier Poljski«, ki je zelo blizu poljskim vladnim krogom, evropske zapadne sile. Sedanje stanje

na strani Anglije, če bi se ta zaradi svoje sedanje politike zapletla v Evropi v vojno. Za skupno stvar se bo borila Avstralija do konca na strani Anglije.

Predsednik sovjetske vlade Molotov je po poljskem poslaniku v Moskvi povabil poljsko vlado, da se tudi ona po posebni vojaški misli udeleži konference vojaških strokovnjakov Francije, Anglije in Rusije v Moskvi. Poljska je povabila sprejela, svojo vojaško delegacijo pa bo poslala šele potem, ko se bodo začela obravnavati vprašanja, ki se tičejo direktno tudi Poljske. Do takrat bo zastopal Poljsko moskovski poljski vojaški ataše.

Siamsko poslanstvo v Londonu najodločneje zanika vest, da bi se Siam pridružil paktu proti kominterni.

Japonski generali zahtevajo, da se Japonska popolnoma priključi Nemčiji in Italiji ter da sklene z njima vojaško zvezo. Temu pa se upira vlada. Nekateri napovedujejo zaradi tega spora vladno krizo, ki bi se odločila v korist generalov, katerim so odločujoči činitelji vedno bolj naklonjeni.

Ameriški kongres se je odgodil do januarja. V zadnjem času je bilo njegovo delovanje označeno z vedno večjim odporom proti iniciativnim predlogom Roosevelta. Vendar pa mu je dovolil zahtevane kredite in mu tudi podaljšal valutna pooblastila. Če bi nastali veliki zunanje politični dogodki, bo Roosevelt sklical kongres k izrednemu zasedanju.

Ameriški finančni minister Morgenthau je prišel v London. Listi pišejo, da se bo v Londonu pogajal zaradi ohranitve trostranskega valutnega sporazuma, ker baje hoče Anglija znižati vrednost funta, ter zaradi položaja na Daljnem vzhodu. Anglija ne misli začeti vojne proti Japonski, temveč bi se boj proti Japonski prenesel na gospodarsko in finančno polje ter bi se v novi sistem pritegnila tudi Kitajska.

Nizozemska vladna kriza še vedno ni rešena. Mandatar krone de Geer je naletel pri sestavljanju vlade na tako velike težkoče, da bo moral najbrže vrniti mandat.

Italijanska korporacijska zbornica je sprejela zakonski načrt, po katerem izgube italijansko državljanstvo vsi Južni Tirolci nemške narodnosti, ki se nečesto izseliti v Nemčijo. Južni Tirolci bodo torej morali zapustiti svoje domovine ali pa izjaviti, da so italijanske narodnosti. Kakor poročajo švicarski listi, se bo večina Južnih Tirolcev odločila za slednje.

General Franco hoče rešiti spor med generali in falangisti na ta način, da bi v zunanji politiki ustregel generalom in bi španija ostala nevtralna, v notranji politiki pa falangistom.

Alfonz XIII. je odklonil Francovo povabilo, da se vrne v Španijo, ker bi po Francovih pogojih bil brez moči in bi bil kralj le na papirju.

Zaradi umora madridskega policijskega nadzornika je aretirala policija takoj po umoru okoli šestdeset ljudi, nato pa še nekatere. Pred prekim sodom je bilo nato obojenih na smrt prvi dan 53 ljudi, drugi dan pa 8. Vseh 61 ljudi je bilo takoj po obsodbi ustreljenih.

Madžarski trgovinski minister Kunder bo odstopil, ker je prišlo med njim in min. predsednikom do nesoglasja glede raznih aktualnih političnih vprašanj.

Madžarska vlada se je prvič poslužila pravice, katero ji daje novi brambni zakon, da tudi že v mirnem času razlazi tovarno, ki jo smatra važno za narodno obrambo. Tako je sedaj razlasila tovarno praške družbe »Sphinx«, združene emajlne in kovinske tvornice v Püluhu. Tovarna je bila ena največjih v bivši Češkoslovaški in je s priključitvijo dela slovaškega ozemlja pod Madžarsko prišla pod Madžarsko. Polovico odškodnine mora plačati Madžarska v gotovini, polovico v 25 letnih obrokih.

Nasprotja med Čehi in Nemci so se v zadnjem času nekoliko ublažila, ker je bil odstavljen dr. Frank, ki je zahteval najbolj brezobzirno politiko proti Čehom. V zvezi z njegovim odstopom so že bile preklicane tudi nekatere odredbe, ki so bile od Čehov sprejete posebno neugodno.

Načrti o razmestitvi novih vojni letališč in zrakoplovnih središč so bili ukradeni v angleškem vojnem ministrstvu.

Sovjetska Rusija bo anektirala Zunanjo Mongolijo, ki ima sicer le 900.000 prebivalcev, a je večja ko Francija in Nemčija skupaj. Znana so tudi velika rudna bogastva Zunanje Mongolije.

Washingtonska vlada bo kupila 6 milijonov unč srebra od kitajske vlade. S tem bo podprla odpor kitajske vlade proti Japonski.

Pri zadnjem japonskem atentatu na Čungking, ki je bil dosedaj največji japonski zračni napad na to mesto, je bil nemški konzulat popolnoma razrušen.

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje tvrdke:

Onič Davorin, trgovina s sadjem na veliko v Ribnici.

Kalan Franc, nakup in prodaja in izvoz lesa, Vrbje pri Zalcu.

Franjo Šnuderl, Zg. Jakobski dol. Obratni predmet: Nakup in prodaja sadja na drobno in debelo in eksport tega.

Vpisale so se spremembe in dodatki pri naslednjih firmah:

»Jezerko«, gozdno-produksijska družba z o. z., Kokra. Izbrise se poslovdja Robert Fürst, vpiše pa se poslovdja dr. Friderik Luckmann, odvetnik v Ljubljani.

Kemindustrija, razpečevalnica bencina, olj in kemikalij, družba z o. z., Maribor. Izbrise se dosedanja poslovdja Rudolf Lorger, vpiše pa se kot poslovdji Fric Scherbaum, hišni posestnik v Mariboru in Leopold Melitzer, trgovec v Mariboru.

Prva hrvatska štedionica v Zagrebu, podružnica v Mariboru. — Vpiše se Dragutin Kopold, uradnik Prve hrv. štedionice, podružnice v Mariboru, ki je upravičen sopsodpisovati firmo v smislu pravil in instrukcij.

Tovarna hranil Mirim, družba z o. z. v Mariboru. Spremenila se je družbena pogodba. Naziv tvrdke se glasi odslej: Mirim, tvornica čokolade, kakaka-a i bonbona, društvo sa ograničenim jamstvom. Dosedanja osnovna glavnica se je zvišala od 800.000 na 1.000.000 din in tudi vplačala v gotovini.

R. Stermecki, Celje. Obratni predmet: trgovina z mešanim in modnim blagom ter izdelovanje obleke na zalogo in prodaja iste, Celje. Besedilo in obratni predmet tvrdke ostaneta neizpremenjena, tvrdka pa se preosnuje v javno trgovsko družbo, katere družbenika sta: Rudolf Stermecki, trgovec v Celju in Ruda Stermecki, trgovec v Celju. Tvrdko zastopa Rudolf Stermecki sam, Ruda Stermecki pa kolektivno s Stermeckim Rudolfom.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku, d. d. Vpiše se kot član upravnega sveta Maks Adolf Westen, industrialec v Celju.

Ruška tekstilna industrija F. Vlach, Ruše. Prokura se je podelila Ani Vlach.

Izbrisale so se naslednje firme:

Centralna banka za trgovino, obrt in industrijo, d. d. Zagreb, podružnica v Mariboru — zaradi opustitve podružnice.

Felix Michelitsch, trgovina z drobnim blagom v Mariboru — zaradi smrti lastnika.

Josip Šusterič, trgovina z mešanim blagom na drobno, Maribor — zaradi opustitve obrata.

Rudolf Anderlič in drug, družba z o. z. v likvidaciji, Ormož — zaradi končane likvidacije.

Zurl Ivan, Kočevje, trgovina z ogljem in lesom — zaradi opusta obrata.

Anton Škof, Ljubljana, trgovina z mešanim blagom — zaradi opusta obrata.

Ferenčak & Setine, Maribor, trgovina z manufakturo, konfekcijo in modo na drobno — zaradi prestopa obrata.

H. I. Turad, konfekcija, tekstilije, moda, galanterija in čevlji, Maribor. Lastnik Fuchs Albert — zaradi prestopa obrata.

Zunanja trgovina

Franci so se začeli zanimati za izkoriščanje ležišč bizmuta v Alindinu pri Zaječaru.

Naš lesni izvoz v Nemčijo je zastal, ker nemški lesni uvozniki ne dobe dovoljenj za plačilo blaga.

Uradna cena za belgarsko izvozno pšenico je bila zvišana za 10 stotink nad lansko ceno. Pšenica bo odslej veljala od 3'50 do 3'80 levov za kilogram. Cena se je zvišala baje proti volji ministrskega predsednika Kjušeivanova.

Romunija je uvedla kontrolo nad

izvozom nafte. Vsak izvoznik nafte in njenih derivatov mora imeti v bodoče posebno dovoljenje Narodne banke.

Grška vlada je sklenila, da bo subvencionirala izvoz tobaka v neklinjske države. V ta namen je zaenkrat dovoljenih 30 milijonov drahem.

Italijanska proizvodnja živega srebra je znašala: 1. 1933. 616 ton, leta 1934. 438, leta 1935. 935, 1. 1936. 470, leta 1937. 3.305 in leta 1938. 2.300 ton.

Italija je izvozila žvepla v prvih 5 mesecih 90.918 ton proti 88.602 tonam v istem času 1938.

Prvi uspešni poskusi z avtarkičnim avtobusom so bili izvršeni v Napulju. Pri teh avtobusih se uporablja kot gorivo plin, ki se pridobiva iz koksa.

Veliko in moderno tovarno aluminija bo zgradila na Madžarskem neka angleška skupina, ki bo v ta namen investirala dva milijona funtov.

Madžarska vlada je odobrila zakonski načrt, po katerem bo kršitev deviznih predpisov kaznovala tudi s prisilnim delom od 10 do 15 let.

Anglija bo nabavila večje količine bombaža v Egiptu ter bo v zameno dobavila Egiptu orožje in municijo.

Med Nemčijo in Afganistanom je bila sklenjena trgovinska pogodba, ki je bila nato dopolnjena s kreditnim dogovorom. Nemčija bo dobavila tekstilne stroje in hidroelektrarne instalacije.

Ameriško-ruska trgovinska pogodba je bila podaljšana. Sovjetom

je dovoljen blagovni kredit v višini do 40 milijonov dolarjev za prihodnje leto. Pogoji so isti kakor lani.

Avtomobilov je bilo prodanih v U. S. A. v juniju 301.371 proti 321.614 v maju. V primeri z lanskim junijem pa se je prodaja povečala za 189.939 avtomobilov ali za 59%. V prvem polletju je bilo prodanih 1.557.000 voz proti 936.000 avtomobilom v istem času 1938.

Proizvodnja mangana je v času svetovne gospodarske krize v letih 1929—1932 padla od 3.7 na 1.3 milijona ton. Od leta 1935, dalje, ko se je začelo oboroževanje, pa se je začela proizvodnja mangana silno večati ter je znašala leta 1935. 4'2, leta 1937. pa celo 7 milijonov ton, dočim je leta 1938. nekoliko padla.

Uredba o gospodarskih svetovalcih

»Službene novine« z dne 7. avgusta so objavile naslednjo uredbo o gospodarskih svetovalcih:

§ 1. — Poklic gospodarskih svetovalcev je služba javnega reda. Ta poklic se more pridobiti in izvajati samo na podlagi dovoljenja, ki ga izdaja ban po določilih te uredbe.

Izvajanje tega poklica se izvršuje po predpisih te uredbe.

§ 2. — (1) Dovoljenje za izvrševanje poklica gospodarskega svetovalca se more izdati samo tistemu:

1. ki je državljani kralj. Jugoslavije,
2. ki je sposoben za izvrševanje pravnega obrta in ki je zanesljiv,
3. ki ni s sodno sodbo obsojen za dejanje, ki ima za posledico izgubo častnih pravic, kateremu ni s sodbo sodišča ali z odlokom upravnih oblasti prepovedano opravljanje kakega obrta, kateremu ni s sodbo sodišča odvzeta sposobnost za opravljanje revizije in drugih preiskav v smislu obstoječih zakonskih predpisov, proti kateremu ne obstoje poleg prej navedenih še kateri drugi razlogi, ki so navedeni v odst. 2. § 61. obrtnega zakona,
4. ki je diplomiral ali doktoriral na gospodarsko-komercialni visoki šoli v državi ali podobni visoki šoli oz. fakulteti v tujini, v kolikor je ta diploma v Jugoslaviji veljavna za vstop v državno službo,
5. ki ima petletno prakso v javni službi gospodarskega značaja, v revizijski službi revizijskih zvez po zakonu o gospodarskih združenjih ali zvez po uredbi o občinskih hranilnicah ali združenju za revizijo ali revizijskih zvez po drugih veljavnih zakonskih predpisih ali pri gospodarskem svetovalcu,
6. kdor je položil kavejico 30.000 dinarjev.

(2) Od prakse, predvidene po toč. 5. odst. 1. pri gospodarskih podjetjih in ustanovah se mora dokazati najmanj dveletno delo na vodilnem položaju.

(3) Glede polaganja, vračanja in uporabe kavejice veljajo določila § 64. obrtnega zakona, ko tudi določila, ki jih na podlagi teh določb predpiše minister za trgovino in industrijo.

§ 3. — Naloga vsakega gospodarskega svetovalca je:

1. da s svojim strokovnim znanjem in delom pomaga v gospodarskih vprašanjih posameznikom in pravnim osebam,
2. da daje v takšnih vprašanjih strokovna mnenja,
3. da na zahtevo sodnih, upravnih in samoupravnih oblasti ali pooblaščenih zasebnih oseb izvede revizijo in preiskuje poslovne knjige gospodarskih podjetij in ustanov, vsega njihovega poslovanja, posameznih panog njihovega poslovanja ali posameznih njihovih poslov.

Sodne, upravne in samoupravne oblasti smejo izdati nalog za revizijo in preiskavo samo, v kolikor so za to pooblašene na podlagi posebnega zakonskega predpisa.

Gospodarski svetovalec mora zaupane mu posle izvrševati vestno in natančno ter čuvati tajnosti, katere se mu zaupajo. Revizije in preiskave izvršuje po prejetih nalogih. Gospodarski svetovalec, ki krši svojo dolžnost, je odgovoren za vso škodo, ki bi jo s svojim postopanjem povzročil.

Neposredno nadzorstvo nad delom gospodarskih svetovalcev izvaja ban.

§ 4. — (1) Gospodarski svetovalec ima pravico zahtevati za svoje delo nagrado, ki jo določi sporazumno s strankami. Če ni takšne pogodbe, velja tarifa, ki jo predpiše ban, če pa te ni ali v primeru spora na podlagi svobodne pogodbe ali tarife, določajo nagrado na tožbo gospodarskega svetovalca ali stranke pristojna sodišča.

Z določilom 1. odstavka ni izključena pogoditev po pristojni z zakonom odobrenih razsodiščih.

§ 5. — (1) Gospodarski svetovalec se kaznuje, v kolikor se storjeno dejanje ne kaznuje strože po katerem drugem zakonu, z denarno globo do 50.000 din:

1. če izvršuje revizijo ali preiskavo v svojem poročilu javno ali na kateri drug način poroča ali potrdi nekaj neresničnega ali zamlči ali izmaliči činjenice, ki bi bile važne za presojo uspeha revizije,
2. če krši dolžnost čuvanja poslovnih tajnosti ali drugih tajnosti, za katere je zvedel pri izvrševanju revizije ali preiskave ali da se s temi tajnostmi neupravičeno okoristi.

(2) Gospodarski svetovalec se kaznuje z globo do 10.000 din:

1. če je prevzel dolžnost revizije ali preiskave, a te ne vrši brez utemeljenega razloga,
2. če prekorači tarifo, predpisano v smislu § 4. te uredbe.
3. Kazni izreče upravna oblast prve stopnje. Plačane globe se uporabijo za banovinske fondse za podpiranje strokovnih šol v smislu § 406. obrtnega zakona.

§ 6. Pravica za opravljanje poklica gospodarskega svetovalca se izgubi:

1. če gospodarski svetovalec po izdanem dovoljenju izgubi jugoslovansko državljanstvo ali sposobnost za opravljanje pravnih poslov ali če pride v konkurz,
2. če je gospodarski svetovalec po izdaji dovoljenja obsojen od sodišča za dejanje, ki ima za posledico izgubo častnih pravic, ali če mu je bilo prepovedano izvrševanje poklica ali če mu je bilo izdano dovoljenje na podlagi napačnih listin ali v nasprotju s § 2. te uredbe, ali če se ne položi kavejica v določenem roku.

§ 7. — Ban more odvzeti gospodarskemu svetovalcu dovoljenje za opravljanje poklica gospodarskega svetovalca:

1. če je kaznovan po 1. odst. § 5. te uredbe, po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi ali zaradi tihotapstva,
2. če je bil v zadnjih letih trikrat ali večkrat kaznovan za dejanja iz 2. odst. § 5. te uredbe.

Ban more odvzeti gospodarskemu svetovalcu dovoljenje začasno za določen čas, toda najdalje za tri leta, če se gospodarski svetovalec, čeprav je bil predhodno pisмено opominjan na red, ponovno pregreši proti svoji dolžnosti z nemarnim ali brezvestnim izvrševanjem službe ali če to izvrši pod obtežilnimi okoliščinami. Če mu je bilo dovoljenje začasno odvzeto že dvakrat, more ban odvzeti dovoljenje v primeru ponovne nemarnosti za vedno.

§ 8. — Osebe, ki imajo na dan uveljavljena te uredbe dovoljenje pristojne upravne oblasti po obrtnem zakonu za opravljanje poslov, ki spadajo v smislu te uredbe v delokrog dela gospodarskih svetovalcev, ohranijo te prave

Uredba o ustvarjanju živilskih rezerv

Ministrski svet je na predlog kmetijskega in vojnega ministra ter v sporazumu s trgovskim, finančnim in socialnim ministrom izdal uredbo o ustvarjanju živilskih rezerv. Te rezerve se delajo po načrtu, ki ga bo napravil gospodarsko-finančni odbor ministrov. Način, kako se nabavijo oz. zagotove ta živila ter roki, v katerih se morajo ta živila nabaviti ter proračun stroškov za nabavo živil določi gospodarsko-finančni odbor ministrov.

Kot rezervna živila določa uredba naslednja živila: pšenico ali moko, suhomesnate izdelke, mesne ali ribje konzerve, razno posušeno povrtnino (fižol, grah, riž, zdrob, razne kaše, sočivje), testenine, sol, mast, olje, sladkor, kavo in čaj.

Rezervna živila se morajo zagotoviti ne samo za vojsko, temveč tudi za civilno prebivalstvo, zlasti pa za ono v pasivnih krajih. Rezervna živila se vskladiščejo v zasebnih skladiščih, če se ne morejo v državnih, občinskih ali banovinskih. Za razdelitev živil skrbi trgovinski oz. kmetijski minister.

Izgube svetovne trgovinske mornarice

Svetovna trgovinska mornarica (štejejo se samo ladje z nad 100 bruto reg. tonami) je izgubila lani 349 ladij s 520.150 tonami proti 328 ladjam s 457.658 brt. v letu 1937. Največ izgub je imela angleška trgovinska mornarica; namreč 94, nato pa slede: Japonska s 47, USA z 39, Kitajska s 25, Francija z 21, Norveška z 19, Španija s 17, Švedska z 11, Italija z 10, Grčija z 9, Chile, Danska in Portugalska vsaka s po 6, Nizozemska s 5, Panama s 4, Argentina, Finska in Estonija s po 3, Belgija in Rusija s po 2 ter s po eno ladjo Jugoslavija, Palestina, Turčija, Nikaragua, Litva in Ekvador. Največji del ladij se je potopil zaradi elementarnih nezgod. Delno poškodovanih pa je bilo 8.591 par-

V gostilni in restavraciji

zahtevajte vedno izrecno **Rogaško mineralno vodo!**

Ona Vam na prav prijeten način pospešuje prebavo in Vaš organizem Vam bo za to hvaležen.

vice brez ozira na to, če izpolnjujejo pogoje po § 2 te uredbe.

Dovoljenje se mora v roku, ki ga določi ban zamenjati za dovoljenje v smislu te uredbe. Zamenjava dovoljenj je oproščena vsake takse. Ob zamenjavi se mora založiti kavejica po toč. 6. odst. 1. § 2. te uredbe.

Če lastnik dovoljenja ne izpolnjuje pogojev po toč. 4. odst. 1. § 2. te uredbe, se mora v dovoljenju označiti delokrog dela, ki mu glede izvrševanja revizije ali preiskave gospodarskih podjetij ali ustanov pripada na podlagi prejetega dovoljenja. Lastniki takšnih dovoljenj se ne smejo imenovati gospodarski svetovalci.

Po uveljavljanju te uredbe se ne smejo izdajati dovoljenja po obrtnem zakonu za opravljanje poslov, ki po § 3. te uredbe spadajo v delokrog gospodarskih svetovalcev. Nerešene prijave za opravljanje takšnih obrtov, ki so bile vložene do dneva uveljavljanja te uredbe, se morajo zavrniti.

Uredba je stopila v veljavo z dnem njene objave v »Službenih novinah«.

Beograd, mesta, v katerih so sedeži banovin, dalje mesta in občine z industrijskimi podjetji, v katerih je na dan zaposlenih nad 1000 oseb, morajo nabaviti in imeti v skladiščih živila, kolikor jih je potrebno najmanj za en mesec prehrane vsega njihovega prebivalstva. Ta živila morajo v najbolj ugodnem času vedno znova obnavljati.

Mesta in občine morajo na svoje stroške čim prej sezidati potrebne silose oz. moderna skladišča za vskladiščenje rezervnih živil. V ta namen naj najamejo dolgoročno posojila.

Finančni minister se pooblašča, da ustanovi poseben fond za državne rezerve živil. Ta fond bo služil kot obratna glavnica za nabavo živil, za zidavo silosov oz. modernih skladišč, za vskladiščenje živil ter za kritje vseh stroškov, ki nastanejo z nabavo in obnavljanjem živilskih rezerv. Ta fond se naloži pri Državni hipotekarni banki. Denarna sredstva za ta fond mora zagotoviti finančni minister.

nikov, 2.417 motornih ladij in 618 jadrnic.

Stavbena konjunktura Švedske

Zelo močno je bilo vse leto stavbeno gibanje na Švedskem, kjer je gospodarstvo doseglo že splošni indeks iz l. 1937. Ta delavnost povečuje konjunkturo v vsem gospodarstvu. Edina izjema so tečajni delnici, na katere vplivajo predvsem zunanji dogodki. V železni in jekleni industriji je indeks porabe narasel od 132 na 136. Povečala se je tudi zunanja trgovina. Indeks uvoznih industrijskih predmetov se je dvignil od 132 na 147 in dosegel doslej najvišjo točko. Velik del uvoza je bil namenjen oborožitvi države. Enako pa je narasel izvoz predvsem z visoko prodajo rude za vojno industrijo.

Dobave - licitacije

Pri štabu za utrjevanje v Ljubljani se bo sklepala 10. avgusta pismena pogodba za napravo voda visoke napetosti pri Vrhniki; dne 12. avgusta za dobavo kompletnih poljskih kovačnic s celotnim pripadajočim orodjem, kozjih nog (čuski) in dolžinskih mer; dne 14. avgusta raznih žag, sekir, ključavnic, lopatic za premog, kovaških nakoval, sit in rešet za pesek; 16. avgusta pribora in rezervnih delov za vozove, meril za kovine, žag, klešč za armature, podkovaškega orodja, strojev za upogibanje železa, lopat, krampov, minerskih čistilnic in drugega orodja ter pribora za upogibanje armatur. Dne 14. avgusta bo pri istem štabu licitacija za dobavo gasilskega materiala, 16. avgusta elektroinstalacijskega materiala, 29. avgusta za dobavo 10 sanitetnih avtomobilov.

Nabava 17.649 kg papirja. Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje prvo pismeno licitacijo za dobavo 17.649 kilogramov tiskovnega papirja. Licitacija bo 23. avgusta ob 11. uri v pisarni ekonomskega odseka, Sv. Jakoba trg št. 2. Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti 5% kavcija v pisarni Direkcije pošte v Ljubljani, soba št. 41. Pogoji po din 20— v pisarni direkcije.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 16. avgusta ponudbe za dobavo jelovega jamskega lesa, vodomerov, gumenih cevi in računskih stroja.

Direkcija drž. rudnika v Vrtniku sprejema do 17. avgusta ponudbe za dobavo električnega materiala in Luten-ventilatorjev.

Uprava zavoda »Obilježevac«, Kruševac-Obilježevac, sprejema do dne 17. avgusta ponudbe za dobavo železnih sodov; 21. avgusta instalacije muflovskih peči za sulfat in solno kislino; 22. septembra raznega usnja in strojni jermen.

Mornariška izvidniška komanda, Šibenik, sprejema do 19. avgusta ponudbe za dobavo raznega železarskega materiala.

Artilerijsko-tehnični zavod mornarice Lepetane sprejema do dne 24. avgusta ponudbe za dobavo raznih svedrov, glodal, škripcev, klešč, nožev, klavir in drugega orodja, ščetk za čiščenje ter zaščitnih naočal.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 17. avgusta ponudbe za dobavo kompletne strojne naprave za hlajenje.

Uprava vojni-tehničnega zavoda Kragujevac sprejema do 17. avgusta ponudbe za dobavo dinamožice raznih dimenzij; 29. avgusta pa 5.000 hrastovih pragov.

Direkcija drž. rudnika v Vrtniku sprejema do 17. avgusta ponudbe za dobavo belih volnenih kocev; 24. avgusta parnih zapiravcev iz litega jekla ter telefonskega kabla.

Komanda podvodnega orožja Kumbor sprejema do 16. avgusta ponudbe za dobavo raznih desk, opeke, azbestnega cementnega škrljčevca, sadre, apna, navadnega stekla 1. dr.; 18. avgusta svinca, svinčene pločevine, žebeljev, raznega železa, železne pločevine in žice ter pocinkanih mrež; 21. avgusta cevi in kolen iz kovnega železa; 23. avgusta raznih ključavnic, ključev, kljuk, zapiravcev, dimovodnih cevi, šamotne opeke; 24. avgusta cementa, mizarskega kleja, kita, karbolineja, salmijaka; 26. avgusta kavčuka v ploščah, kavčukastih cevi, raznega usnja.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 16. avgusta ponudbe za dobavo rezervnih delov za F. W. svetilke; 23. avgusta avtomatskih regulatorjev in jelovega jamskega lesa.

LICITACIJE

Dne 23. avgusta bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani licitacija za dobavo poltovornih avtomobilov; 24. avgusta tovornih avtomobilov; 25. avgusta za dobavo avtocestern za vodo.

Pri upravi vojni-tehničnega zavoda v Kragujevacu bo dne 26. avgusta licitacija za dobavo jesenovih talp, hrastovih gred in bukovih desk; 29. avgusta večje količine vijakov za les; 31. avgusta raznih zakovic; 1. septembra brusilnih kamnov.

Dne 16. avgusta bo pri Upravi zavoda »Sarajevo« v Sarajevu licitacija za dobavo okvirjev za puško-mitraljeze.

Dne 22. avgusta bo pri ekonom. gen. direkciji drž. železnice v Beogradu licitacija za dobavo jermen za vagonsko električno energijo.

Uprava vojni-tehničnega zavoda v Kragujevacu sprejema do 17. avgusta ponudbe za dobavo raznega olja; 18. avgusta stroja za ostenje spiralnih svedrov; 22. avgusta konstrukcijskega in orodnega jekla; 30. avgusta čistega kositra in 2. septembra bele pločevine in brusnih kamnov. Pri isti upravi bodo lici-

tacije: dne 11. avgusta za dobavo raznih strojev, 16. avgusta svinca, 17. avgusta orodnega jekla, 22. avgusta železne pločevine, 1. septembra valjkov, 2. septembra kopirnege stroja za les in bombaževino,

4. septembra večje količine raznih žarnic, 5. septembra električne vrvice.

Pri štabu komande dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani bo dne 22. avgusta licitacija

za prodajo starih suknjenih, volnenih, lanenih in bombaževih krp ter 730 parov starih čevljev.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani na vpogled.)

Prvi dnevi VIII. Mariborskega tedna Uspele gospodarske in kulturne prireditve

Zadruga Mariborski teden se je letos zelo potrudila, da nudi poleg gospodarskega užitka obiskovalcem razstave tudi sicer pisan program in je smotno postavila na obe nedelji velike kulturne prireditve, na delavnice pa razne športne (letalske, veslaške, plavalne) prireditve. Občinstvo bo zaradi tega programskega bogatstva sodelovalo z razstavo dejansko ves čas, kar je prvi pogoj za uspeh, zlasti še v tujskoprogandnem smislu. Čedalje bolj se namreč vidi, da uspejo najbolj tiste prireditve, ki šrpajo kolektivno ljudsko silo kraja.

Dejansko vežejo mariborske razstave že skoraj vse vrste zanimanja gospodarskih ljudi, pričenši od trgovca in kmeta, pa do industrialca in tujca, ki mu morajo imponirati agilne velike tovarne Maribora in bližnje okolice. Vsakdo lahko vidi tu predmete, ki njegova zanimajo. Kvečjemu je v zadregi, če vidi drugje nepregledno nastavljene predmete raznih strok, kar je že stara napaka prepolnih razstav in posledica tesnih prostorov.

Razstave

Nekakšna prenapolnjenost se opaža v obrtnih razstavah. V šolskih sobah je razstavljeno blago raznih strok. Posebno na hodnikih, pa tudi v sobah bi bilo treba zato štediti prostor. Treba je tudi računati z navalom ljudi, kakršen je bil v nedeljo, ko so se ljudje kar gnetli v procesiji po stopnišču. Videlo se je, da vleče naše ljudi še vedno množina predmetov, tujih opazovalcev pa je bilo nasprotno največ v samostojnih razstavah, predvsem v tekstilni dvorani in pri pokušnji vina. Problem porazdelitve razstav bi se torej moral za bodoče rešiti v tej smeri, da bi se pridobila komodnost, ki jo zahteva kupčija.

Največje razstave imajo tekstilne tvornice, ki so pokazale vse raznovrstne izdelke, zložene v izbranih likih in z dobrim okusom opremljeni celoti. Dvorana je resena najbogatejših, kar je bilo doslej slovenskih razstavnih dvoran in vzbuja zato respekt tako pri tujcih ko pri domačem človeku, pri Mariborčanih pa ponos. V njej je lahko razumeti, zakaj poudarjajo prireditelji, da hočejo dati revijo domače proizvodnje. Vendar pa je na Mariborskem tednu močno zastopana tudi ostala slovenska industrija, prav tako ali še bolj pa nemška, posebno avtomobilska in radijska, ki pa zaradi ignoriranja ruskih postaj ne žanje tistega priznanja, ki bi ga sicer mogla. Vse razstavljene elektrotehnične naprave in izdelki so na višku modernosti. Za propagando je dovoljena celo vaja na pisalnih strojih, a radio se preiskuje na vse možne načine. To je približevanje predmetov, ki ima gotovo svoj smisel in ki dokazuje spretnost domačih zastopnikov in trgovcev. Isto pravilo velja seveda za vse iznajdbe, kjer je letos prednjačil češki patent za vkuhanje sadja. Agilnost oseba je bila sploh kljub navalu ljudi vredna vsega priznanja in je močno pripomogla k vtisu velikega uspeha.

Kmečko ljudstvo ima dosti smisla za vse razstavljeno blago. Največ zanimanja pa je za orodje in za tehnične iznajdbe. Krasne razstave preprog so imele zato manj obiskovalcev, čeprav so

vzbujale tako razstava orientalskih tverdk s perzijanci ko tudi razstava državne šole iz Subotice in Sarajeva dosti zanimanja pri meščanih. Za kmetijske predmete bi se mogla razstava še precej razširiti in tu ne bi smele manjkati slovenske tverdke, tovarne in obrtniki in trgovci te stroke.

Za mariborsko okrožje je razumljivo, da pomeni nekaj posebnega tudi letošnja mariborska razstava vin. Nad 70 različnih vrst in najslavnejših znamk je letos zastopanih. Ta izbira je privedla že mnoge kupca iz ostale Slovenije in iz Zagreba. Govori se,

Zunanje prireditve

Privlačnost Mariborskega tedna je letos znatno narasla s prireditvijo slovenskega narodopisnega festivala, ki je popolnoma uspel. Vodstvu pod spretnim in delavnim strokovnjakom g. Franom Maroltom gre dosti zasluge za to, da se je prireditev razmahnila v potrebnem obsegu, brez katerega ni mogoče pritegniti ljudstva. Pri tem se je strogo varoval slog domače kulture in se je dosegla visoka stopnja popolnosti pri izvedbah. Sodelujoče skupine iz severnih krajev in Bele Krajine so pokazale, da je v našem ljudstvu še nedvignjen zaklad, ki mora postati živa odlika naše tujskoprometno važne dežele. Zeleti je, da se to tako vestno pričeto delo z vso močjo in brez skopušta razvije in nadaljuje. V Mariboru so se slišali že nasveti in predlogi iz drugih naših pokrajin, kar daje jamstvo, da bomo tu lahko zbrali še več narodopisnega blaga, ki se bo tako tudi ohranilo potomcem.

Festival s prav živahnimi ljudskimi igrami in običaji, posebno pa s tako originalnimi plesi in petjem je bil največje presenečenje vsemu občinstvu, še najbolj

da so zaloge še precej močne, da se pa mnogo izvaža. Cene so stalne. Za novo letino se obeta dobro.

Izredno dobra bo pa tudi ostala sadna letina in zato se je pokazalo mnogo zanimanja za druge vrste pijač in za različno predelavo domačega sadja, pri čemer je zbudila pozornost tverdka Gusel z žganji in sadnimi vini. Kmetijska razstava se bo sčasoma lahko razvila še za oddelek sušenega sadja, konzerv in razpošiljave sadja za izvoz. V tem smislu bi pa že lahko pokazala potrebni napredek tudi ljubljanska jesenska razstava, za katero se Štajerci že zdaj zanimajo.

pa mladini. Ne dvomimo, da bo po mladini prodrlo zanimanje za te prireditve med vse ljudstvo in da se bo z dežele število obiskovalcev povečalo. Prav izredno pa se je letos uveljavila udeležba mladine pri mariborskem tednu s pomočjo športnih prireditev, ki so doslej vse lepo uspele. Maribor ima za to najlepši teren in se z Dravo poskuša tudi v vodnem športu. Tudi te pogoje je razstavni odbor že znatno izrabil in s tem pritegnil mladino nase. Šel pa je še dalje in je v kulturnih razstavah dal na razpolago prostora zlasti mladini. V duhu mladine se zdi prirejena — sicer skromna — gledališka razstava, ki opozarja na najnovejša poskuse. Predstave so pa bile hkrati celo v Rušah in za Štajerce je že postalo značilno veliko zanimanje za odersko umetnost, kjer imajo svojega pionirja Žižka. Nemalo se je uveljavilo sodelovanje mladine tudi preko satire, ki vlada v prostorih Totege lista. Tu se dajejo tudi večerne predstave z domačimi močmi in se tako spaja razstava z zabavnim delom na veseljenem prostoru. Tudi te prireditve imajo velik uspeh.

Doma in po svetu

Zastopniki srbske združene opozicije so obiskali dr. Mačka v Kupincu. Po obisku je izjavil odvetnik Milovanović, da jih je dr. Maček podrobno informiral o pogajanjih za sporazum. Zadnja redakcija sporazuma za rešitev hrvaškega vprašanja je takšna, da bo gotovo privedla do definitivne rešitve tega perečega vprašanja.

Tudi »Samouprava« piše, da so pogajanja za sporazum že v takšni obliki, da obljublja skorajšnjo in pozitivno rešitev.

»Hrvatski dnevnik« je v eni svojih zadnjih števil komentiral razne vesti raznih tujih listov o sporazumu. »H. D.« pravi, da te vesti izhajajo večinoma od beograjskih dopisnikov teh listov in da dokazujejo, da danes uvidevajo tudi oni, ki imajo oblast v rokah, da se mora sedanje stanje spremeniti. V tem oziru so Hrvati popolnoma soglasni. Pogajanja za sporazum so se vodila in se bodo vodila o vprašanju, s kakšnimi ustanovami in organizacijami naj se sedanje stanje nadomesti. Dva pota sta pri tem mogoča: da bi prišlo takoj do končnega sporazuma ali pa bi se vprašanje rešilo le deloma in s tem ustvarila nova situacija, ter na njeni podlagi začela nova pogajanja za dokončni sporazum. Brez ozira na bodoči sporazum je že danes potrebno, da se odpravi vse, kar ni dobro in kar ovira sporazum. Tudi brez formalnega pristanka Hrvatov se more stanje v državi popraviti, ker Hrvati niso opozicionarci iz načela, temveč za-

su bi še nadalje prejemali svojo plačo.

Minister za soc. politiko in ljudsko zdravje je izdal uredbo, po kateri bo moral vsak zdravnik, ki hoče stopiti v javno službo, služiti najprej dve leti na deželi v zdravstvenih domih ali drugih zdravstvenih ustanovah.

Ivan Pretnar, bivši trgovec in posestnik na Bledu je umrl v starosti 78 let. Pokojnik je bil znan po vsej Gorenjski ter na glasu kot zvest narodnjak. — V celjski bolnišnici je umrl v starosti 56 let upravnik pošte Josip Savelli, rojen v Gorici. Bil je odličen uradnik in značajan mož. — V Celju je umrl Franjo Jošt v starosti 72 let. Rojen je bil v Zalcu. Zaradi svojega nacionalnega prepričanja je bil kot dijak izključen iz gimnazije, ki jo je nato nadaljeval v Gradcu. Delal je zelo mnogo za napredek združništva, po vojni pa je postal trgovec. Za slovensko Celje si je pridobil neveljavljivi zaslug. — V Ljubljani je umrl sodavčar Gašper Bolte, ki ga je poznala vsa Ljubljana kot marljivega sodavčarja in značajnega moža. — Bodi vsem ohranjen svetel spomin!

Na zadnji seji upravnega sveta »Putnika« je bilo dovoljeno posojilo v višini 6 milijonov dinarjev za zgraditev hotela v Plitvicah. »Putnik« zahteva za posojilo le 3% obresti.

»Jugoslovenski Lloyd« sporoča, da ni več lastnica lista »Znanje« gospodarsko prosvetna zadruga z o. j., temveč je sedaj lastnik lista direktor Ivan Malinar.

Ameriški Hrvati so zbrali za pomoč krajem, prizadetim od zadnje povodnji 2000 dolarjev.

Prvo nagrado za načrt o regulaciji mesta Celja je dobil zagrebški inženir Jamnicki. Druga nagrada se ni razdelila, tretjo in četrto pa si delita inženirja Drago Umek iz Celja in Sever iz Ljubljane.

V tvornici vezanih plošč v Mitrovici je začelo stavkati 250 delavcev.

Uprava rudnika Trepče je objavila rezultate dela za 2. tromesečje. Proizvela je 185.833 ton rude s povprečno 8,81% svinca, 8,8% cinka ter 3,861 unče srebra v toni. Dohodki družbe so znašali 245.715 funtov, izdatki 175.876, presežek dohodkov 69.839 funtov. Po odbitju davkov, ki jih plača družba v Angliji, ne pa pri nas, znaša čist dohodek družbe v 2. tromesečju 50.489 funtov ali 13 milijonov din.

Na letošnjem beograjskem velesejmu bo uradno sodelovala tudi Poljska. Razstavilo bo 65 poljskih podjetij.

Radio Ljubljana

Četrtek 10. avgusta. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Sornov šramel kvartet — 14.00: Napovedi — 19.00: Poročila — 19.30: Deset minut zabave — 19.40: Nac. ura — 20.00: Chabrier: Espana, rapsodija (plošče) — 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Kolarič) — 20.30: Šramel kvartet »Murnček« — 21.15: Simfonični koncert na ploščah — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Narodne pesmi poje Kvartet sester Stritar, spremlja Stanko Avgust.

Petek 11. avgusta. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Melody jazz — 14.00: Napovedi — 19.00: Poročila — 19.30: Poročila o izseljencih — 19.40: Nac. ura: Problemi industrije v Sloveniji (Drago Potočnik, urednik) — 20.00: Plošče — 20.10: Ženska ura: V življenju zaznamovani — 20.30: Akademski pevski kvintet in tamburaški septet — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Na Bledu so na prodaj lepe stavbne parcele z razgledom na jezero in lepe vile. — Pojasnila daje Kmetiska posojilnica v Ljubljani.

Rumene britvice
(barva zak. zaščit.)

Proizvod:
KONBINOS, MARIBOR